

Comentariu despre originalitatea limbii operei lui Ion Creanga - a treia parte

Replicile pe care Harap-Alb le indreapta catre prietenul sau, calul, tanguindu-se de vitregia soartei sale sunt constituite pe baza substitutiei sinonimice (necaz, belea, nevoie): 1. "- Ei, calutul meu, cand ai sti tu in ce necaz am intrat!" 2. "-Dragul meu calut, la grea belea m-a varat iar Spanul!" 3. "-Dragul meu tovaras, la grea nevoie m-a bagat iar Spanul!".

Mentionam ca replicile de mai sus sunt distantate printr-un interval de 4-8 pagini. Se poate observa ca si predicatle alterneaza: "am intrat / m-a varat / m-a bagat".

O serie sinonimica reprezentativa pentru lumea jocului si a zburdalniciei din "Amintiri" -insumeaza termeni ca bazaconii, dracarii, iznoave hazoase, minunatii, nazbatii, nazdravanii, parascovenii s.a.m.d.

Un impresionant lant sinonimic dezvolta si verbul a bate. incepem seria cu locutiunile in componenta carora poate fi identificat chiar verbul a bate sau, mai des, unul din derivatele sale: a lua la bataie, a da un puiu de bataie, a da o bataie, a ucide in bataie. Sinonime figurate, deosebit de expresive, sunt locutiunile de tipul: a trage o chelfaneala, a trage un frecus, a da de cheltuiala, a da tapangele la spinare, a lua la depanat a manca papara, a trage o bleanda etc.

In contexte reduse, Creanga manifesta aceeaasi grija pentru evitarea repetitiei facand sa se perinde sinonimele. in "Ivan Turbinca", pe o singura pagina se succed nu mai putin de sase: diavolii, draci, Scaraoschi, dimoni, necuratilor, iepuroi.

Observatiile pe care ni le-a prilejuit cercetarea sinonimiei in opera lui Creanga invedereaza si ele, simtul lingvistic si artistic al marelui prozator.

Alaturi de cuvintele populare sau regionale, limba operei lui Creanga cuprinde un numar mare de expresii idiomatice. Expresia idiomatrica indeplineste o functie de caracterizare concreta a unui fapt, prin notarea efectelor sensibile, "fizice", trezite de sensul propriu al unor asemenea grupuri sintactice.

El a pus graiul vorbit la temelia unei opere care poarta semnul geniului creator si prin aceasta amprenta valorilor artistice durabile.

Textul operei lui Creanga vorbeste, ne vorbeste, proaspat si viu, de mai bine de un secol.